

LAHJOITUKSIA MAAILMAN PARHAAKSI

HELSINGIN YLIOPISTON
RAHASTOT JA LAHJOITTAJAT
HELSINGFORS UNIVERSITETS
FONDER OCH DONATORER

2024–2025

KUVA VEIKKO SOMERPURO

Kansleri
Kaarle Hämeri

Helsingin yliopiston rahastot ovat olleet jo vuosisatojen ajan keskeinen tukipilari opetukselle ja tutkimukselle. Niiden ansiosta lukuisat opiskelijat ja tutkijat ovat saaneet apurahoja, jotka ovat mahdollistaneet keskittymisen opintoihin, kenttätutkimusmatkoihin ja tutkijatapaamisiin. Stipendit eivät ainoastaan tue taloudellisesti, vaan myös kannustavat ja osoittavat arvostusta tieteelliselle työlle.

On tärkeää, että yliopistolla on omaa varallisuutta, jonka avulla se voi edistää strategisia tavoitteitaan ja toimia riippumattomasti ulkopuolisista rahoituslähteistä. Rahastomme ovat syntyneet sukupolvien aikana, ja niiden vaikuttavuus on todistettu monissa tilanteissa. Olemme tänä päivänä kiitollisia kaikille, jotka ovat olleet mukana rakentamassa tätä perintöä – perustajille, lahjoittajille ja tukijoille, joiden panos näkyy ja vaikuttaa yhä uusille opiskelijoiden ja tutkijoiden sukupolville. Lahjoittamalla voi todella edistää omia arvojaan pitkällä aikavälillä.

Olen itse tehnyt suurimman osan työurastani Helsingin yliopistossa, ja tasavuosia täyttäessäni pohdin, miten voisin tukea omaa Alma Materiani. Minulle tärkeintä ovat läheiset ihmiset ja mahdollisuus edistää itselleni merkityksellisiä arvoja yhteiskunnassa. Olinkin iloinen saadessani kohdistaa syntymäpäiväonnittelut yliopistomme tutkimuksen tukemiseen. Merkkipäiväkeräyksen järjestäminen tuntui täydelliseltä ratkaisulta – kaikki voittivat.

Lämmin kiitos teille kaikille, jotka olette tukenneet yliopistoamme lahjoituksin – sekä omasta puolestani että yliopiston puolesta. Arvostamme suuresti tukeanne ja sitä merkitystä, jonka se tuo tuleville sukupolville.

Kaarle Hämeri
Kansleri

KIITOS LAHJOITTAJAT

Lahjoittajat ovat tukeneet tutkimusta ja opetusta Helsingin yliopistossa vuosisatojen ajan, mikä on ollut korvaamaton lahja tiedeyhteisölle. Yhteistyö ja tuki tieteelle ovat erityisen tärkeitä poikkeuksellisina aikoina. Tällaisina hetkinä tiedon merkitys ja vaikuttavuus korostuvat entisestään, kun tarvitsemme ratkaisuja ja päätöksiä, jotka perustuvat tutkittuun tietoon. Kiitos, että olet mukana vahvistamassa tutkimuksen roolia ja auttamassa meitä löytämään kestäviä ratkaisuja tulevaisuuden tarpeisiin.

TACK DONATORER

Donatorerna har gett stöd till forskning och utbildning vid Helsingfors universitet i århundraden, vilket har varit en ovärderlig gåva till det vetenskapliga samfundet. Samarbete och stöd för vetenskapen är särskilt viktigt i undantagstider. I sådana tider är betydelsen av kunskap och dess inflytande ännu viktigare, när vi behöver lösningar och beslut som grundar sig på forskningsbaserad kunskap. Tack för att du är med och förstärker vår forskning och hjälper oss att hitta hållbara lösningar på framtidens behov.

83,36 M€

HELSINGIN YLIOPISTON LAHJOITUSRAHASTOT

Eri tieteenaloille ja eri nimikkorahastoihin kohdennetuista lahjoitusrahastoista jaetaan vuosittain 3 %:n tuotto, jolla tuetaan yliopiston tutkijoita, opiskelijoita ja erilaisia hankkeita sekä useita lahjoitusprofessuureja. Varoja jaetaan sekä vuosittaisella hakumenettelyllä että esimerkiksi yliopiston tohtoriohjelmien kautta matka-apurahoina tohtorikoulutettaville. Vanhin apurahoja jakava nimikkorahasto perustuu luutnantti Erik Ekestubben stipendiin vuodelta 1745.

52,7 M€

HELSINGIN YLIOPISTON 375-TULEVAISUUSRAHASTO

Helsingin yliopiston 375-juhlavuoden vuonna 2015 kunniaksi perustetun 375-Tulevaisuusrahaston varat ja niiden tuotto käytetään tulevaisuuden kannalta tärkeiden tutkimusalojen ja uusien avausten tukemiseen. Esimerkkejä 375-Tulevaisuusrahaston kautta tuetusta huippututkimuksesta ovat muun muassa lääketieteen tutkimus, kuten syöpätutkimus ja henkilökohtainen lääketiede, oppimisen ja opetuksen tulevaisuus, ilmastotutkimus ja Itämeri-tutkimus.

YHTEENSÄ

+297 M€

115,4 M€

HELSINGIN YLIOPISTON PERUSPÄÄOMA

Yliopisto käyttää peruspääomansa lahjoitusvarojen kokonaisuuden tuottoa tutkimukseen, opetukseen ja eri tieteenalojen väliseen yhteistyöhön. Vuodesta 2012 alkaen tuottoa on jaettu yhteensä yli 39 miljoonaa euroa. Vuosittain tuottoa jaetaan yli 3 miljoonaa euroa esimerkiksi lahjoitusprofessuureihin, opetukseen ja erilaisiin tutkimus- ja muihin hankkeisiin. Peruspääoma koostuu valtion vastinrahasijoituksista, joita valtio on tehnyt suhteessa niihin lahjoituksiin, joita yliopisto on saanut kolmen valtion vastinrahaohjelman aikana vuosina 2010–2011, 2014–2017 ja 2020–2022. Lisäksi peruspääomassa ovat mukana vastinrahakelpoiset lahjoitukset, joita yliopisto sai Helsingin Insight -varainhankintakampanjan aikana vuosina 2010–2011.

46,4 M€

HELSINGIN YLIOPISTON TIEDESÄÄTIÖ

Tiedesäätiö edistää ja tukee nuorten tieteenharjoittajien tutkimustyötä Helsingin yliopistossa. Säätiö perustettiin vuonna 1990 vietetyn Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlan kunniaksi ja sen pääoma perustuu suurelta osin yli 200 yritykseltä ja julkisyhteisöltä saattuihin lahjoituksiin. Säätiö siirtyi apurahoista työsuhteina rahoitettaviin nimikkopaikkoihin vuonna 2014 ja se myöntää 1–4 vuoden rahoituksia tohtorikoulutettavien palkkaamiseksi työsuhteeseen. Tiedesäätiön nimikkopaikat on tarkoitettu tohtoriopintojensa alkuvaiheessa oleville nuorille tutkijoille. Säätiön nimikkopaikkoja myönnetään kahden vuoden välein, edellisen kerran syksyllä 2023 kaudelle 2024–2027.

+7500

LAHJOITTAJAA

+115 M€

LAHJOITUKSIA 2010–2025

Yhdessä valtion vastinrahasijoitusten 44 Meur (2010–2011), 39 Meur (2014–2017) ja 11 Meur (2020–2022) kanssa kokonaissumma on yli 200 Meur.

+9 M€

LAHJOITUKSIA JA
LAHJOITUSLUPAUKSIA 2024

+18 M€

TESTAMENTTI-
LAHJOITUKSIA 2010–2024

+150

PROFESSUURIA TAI MUUTA
ASiantuntijatehtävää on
rahoitettu lahjoitus-
varojen tuella 2010–2024

+800

YKSITYISHENKIÖÄ TAI ORGANI-
SAATIOIDEN EDUSTAJAA KUTSUTTU
YLIOPISTON LAHJOITTAJAYHTEISÖ
KIRAHVIKLUBIIN

+400 000 €

APURAHAINA, STIPENDEINÄ JA PALKINTOINA OPISKELIJOILLE,
TUTKIJOILLE JA HANKKEILLE VUONNA 2025

LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/LAHJOITA](https://helsinki.fi/lahjoita)

”KOEN PAINETTA TUKEA GLOBAALIA YMPÄRISTÖN-SUOJELUA”

Klaukkalalainen Esa Mäkelä lahjoitti 75 000 euroa Taitan tutkimusasemalla tehtävän ilmastomuutostutkimuksen hyväksi. Ilmastoarvot ovat jo lapsuuden perua, ja ensi kerran Mäkelän huoli ympäristön tilasta heräsi parikymppisenä.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA TERHI KUUSISTO

Lumihuippuinen vuori Länsi-Norjan vuonoilla teki **Esa Mäkelään** vaikutuksen vuosikymmeniä sitten – ja vuori on myös osasy Mäkelän hiljattain tekemälle lahjoitukselle ilmastomuutoksen tutkimuksen hyväksi.

Klaukkalalainen Mäkelä lahjoitti 75 000 euroa Helsingin yliopistolle nimeään kantavaan rahastoon. Varoista tuetaan erityisesti Taitan tutkimusasemalla tehtävää tutkimusta, joka tähtää ilmastomuutoksen hillitsemiseen.

Nuoruudessaan Mäkelä vietti Länsi-Norjan Nordfjord-vuonon maisemissa Svelgenissä kesälomallaan neljä kuukautta tienaaamassa rautasulattossa opintorahoja ja myös kokemusta insinöörin opintojaan varten. Hänen asuntonsa sijaitsi vuonon rannalla. Vuonon toisella puolella kohosi mykistävän kaunis vuori lumihuippuineen.

– Elokuun lopussa, kun lähdin kotiin, huippu oli edelleen lumen peitossa. Mutta vuosikymmeniä myöhemmin, kun vierailin samassa paikassa turistina, tuo ”ikilumi” olikin sulanut. Tällaiset havainnot panevat huolen heräämään: miten käy, kun jäätiköt sulavat? Mäkelä kysyy.

TAITAN TUTKIMUS ON MONITIEISTÄ

Mäkelän huoli maapallon tilasta, sen elinkelpoisuudesta ja monimuotoisuuden säilymisestä on kasvanut pikkuhiljaa viimeisten vuosikymmenten

aikana. Erityisesti viime aikoina uutiset ovat olleet suorastaan hälyttäviä: otsikoita ovat hallinneet tulvat, kuivuus, rajuilmat, Amazonin sademetsän pieneneminen...

– Kaikesta tästä on tullut minulle lisää painetta globaalin ympäristönsuojelun tukemiseen.

Vuonna 2011 avatusta Taitan tutkimusasemasta Mäkelä muistelee kuulleen ensi kertaa mediasta. Asema sijaitsee Kenian Taitavuorilla, ja sitä hallinnoi Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan geotieteiden ja maantieteen osasto. Asemalla tehdään monitieteistä tutkimusta.

– Lahjoitus on keskeisesti tarkoitettu ympäristönsuojeluun, ja kaikkiaan juuri niihin tarkoituksiin, joita Taita toteuttaa hyvin: tutkimukseen, koulutukseen ja näistä tiedottamiseen.

ARVOMAAILMA KUMPUA LAPSUUDESTA

Mäkelä kasvoi aineellisesti vaatimattomissa olosuhteissa, ison sisarusparven nuorimpana. Arki oli nuukaa. Hänen nykyinen arvomaailmansa on paljolti lapsuuden perua.

– Kun vaatekappaleita ostettiin, niitä pidettiin, kunnes kangasta ei enää pystynyt paikkaamaan tai korjaamaan. Tällainen eetos on säilynyt minulla aikuisenakin.

”

Miten käy, kun jäätiköt sulavat?

Mäkelän huolena on, etteivät uudet vaatteet enää tahdo kestää samalla tavalla. Kertakäyttökulttuurissa tavara on halpaa mutta sitä pitää hankkia koko ajan lisää. Ihmiskunnalla ei olisi enää varaa tuhhlata luonnonvaroja.

- Jos ostan vaikka sukat, ne ovat muutaman käyttökerran jälkeen rikki. Kaipaen vanhoja sukkia, jotka kestivät mitä vain.

Työurallaan insinööriksi opiskellut Mäkelä toimi ensin metalliteollisuudessa tuotannollisissa ja kansainvälisen kaupan tehtävissä, sen jälkeen konsulttiyrityksenä. Työ sai hänet uskomaan innovaatioihin myös ilmastonmuutoksen hidastamisessa. Innovaatiot taas tarvitsevat syntyäkseen tutkimusta.

Mäkelä esimerkiksi uskoo, että monella teollisuudenalalla raaka-aineiden käytön hyötysuhteita pystytään edelleen parantamaan niin, että ympäristö kuormittuu aiempaa vähemmän.

ENSIMMÄISET KOEALAT PERUSTETTU JATKUVAN KASVATUKSEN HAKKUIDEN TUTKIMUKSEEN

Ilkka Herlin teki lahjoituksen Helsingin yliopiston metsätieteiden tutkimukseen. Lahjoituksen turvin päästiin perustamaan metsiin koealoja, joissa vertaillaan jatkuvan kasvatuksen hakkuun menetelmiä tasaikäismetsätalouden avohakkuihin verrattuna.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA VILLERINNE

Jatkuvan kasvatuksen metsässä on aina puita, vaikka metsää hakataisiinkin. Monen silmää tällainen metsänhoitotapa miellyttää avohakkuita enemmän. Mutta miten menetelmät eroavat toisistaan tarkemmin?

Yliopisto on parin viime vuoden aikana perustanut koealoja, jotta jatkuvan kasvatuksen menetelmää voidaan tutkia esimerkiksi puuston hiilensitomisen kyvyn ja eläin- ja hyönteislajien elinolosuhteiden näkökulmista.

Koealat on perustettu **Ilkka Herlinin** alkuvuonna 2023 Helsingin yliopistolle tekemän lahjoituksen turvin.

– Aloja on perustettu Herlinien omalle maatilalle Paraisille, Helsingin yliopiston Hyytiälän metsäaseman maille, Hämeen

ammattikorkeakoulun Evon opetusmetsään, Ruovedelle Hyytiälän lähelle Skogssällskapetin maille”, metsämaatiteen professori **Jussi Heinonsalo** luettelee.

Ennestään vastaavia koealoja ei Suomessa käytännössä ole. Jokaiseen kohteeseen on perustettu tutkijoiden käyttöön kaikkiaan neljä tai viisi erillistä koealaa. Kussakin niistä on vielä kolme erilaista metsäaluetta: yksi jatkuvan kasvatuksen hakkuu, yksi avohakkuu ja yksi hakkaamatta jätetty ala.

– Kun siis tuoreelle koealalle hakataan tutkimusta varten rajatun kokoinen avohakkuu, vieressä on kevyemmin hakattu jatkuvan kasvatuksen ala. Silloin tutkijat pystyvät vertailemaan keskenään eri tapojen välittömiä vaikutuksia metsälle ja muulle luonnolle, kuten

” Jatkuva kasvatus on vähemmän intensiivinen hakkuutapa.

hyönteisille, Heinonsalo selittää.

– Tärkeätä on myös se, että näitä on saatu perustettua eri paikkoihin ja keskenään erilaisiin metsiin. Eri kohteissa on aina paikalliset olosuhteet, jotka vaikuttavat. Haluamme saada mahdollisimman yleistettävää tietoa.

KOEALAT OVAT SAAVUTETTAVISSA PAIKOISSA

Koealoja pääsevät hyödyntämään eri alojen tutkijat. Esimerkiksi kasvifysiologit voivat tutkia puiden reaktioita erilaisiin hakkuihin, tai hyönteistutkijat itseään kiinnostavia asioita.

– Monen alan tutkijat ovat hakenet rahoitusta omille tutki-

muksilleen. Lahjoitus päätettiin kohdentaa näihin koealoihin, koska sellaisia ei voisi yksittäinen tutkija perustaa.

– Jatkuva kasvatus on metsälle ja luonnolle vähemmän intensiivinen hakkuutapa. Ideana siinä on se, että metsässä ei koskaan ole vain yhden ikäistä puustoa vaan koko ajan samalla metsäalueella kasvaa eri ikäisiä ja eri kokoisia puita, Heinonsalo kertoo.

Nyt siis selvitetään, miten se tarkemmin vaikuttaa puihin, luontoon ja eläimiin avohakkuihin verrattuna.

Jatkuvan kasvatuksen koealat on perustettu keskenään erilaisiin metsiin. Niin saadaan tarkempaa tietoa esimerkiksi siitä, miten jatkuvan kasva-

tuksen menetelmä vaikuttaa eri puulajeihin. Alueet valittiin siten, että paitsi tutkijoiden myös opiskelijoiden olisi helppo päästä paikalle.

– Näissä kohteissa liikkuu paljon opiskelijoita, jotka sitten pääsevät näkemään erilaisten hakkuiden vaikutuksia omin silmin.

”OSAAVA JURISTI VOI KIIHDYTTÄÄ MYÖNTEISIÄ MUUTOKSIA”

Kestävyysoikeus on suhteellisen uusi oikeudenala. Asianajotoimisto Castrén & Snellman teki merkittävän lahjoituksen Helsingin yliopiston kestävyysoikeuden professuurin perustamista varten.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA VEIKKO SOMERPURO

Kevät 2024 oli jännittävää aikaa – kaikille, jotka seurasivat yritysvastuudirektiivin etenemistä Euroopan unionin käsittelyssä. Näin toteaa asianajaja ja ESG-osakas **Anna Kuusniemi-Laine** asianajotoimisto Castrén & Snellmannista.

ESG tarkoittaa vastuullisuutta ja kestävyyttä. Se on lyhenne englannin sanoista *environmental, social ja governance*.

Yritysvastuudirektiivi muun muassa panee suuryritykset tunnistamaan ja vähentämään kielteisiä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia paitsi omassa toiminnassaan myös arvoketjussaan. Yritysvastuudirektiivi myös velvoittaa suuryritykset varmistamaan, että niiden strategia ja toiminta on linjassa Pariisin ilmastosopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa.

Kyseinen direktiivi on herättänyt paljon keskustelua puolesta ja vastaan. Kuusniemi-Lainelle se on henkilökohtainen suosikkiesimerkki yritystoimintaa mullistavasta sääntelystä.

– Lähtökohtana on siis se, että isot yritykset eivät enää voi olla piittaamatta oman toimintansa negatiivisista ulkoisvaikutuksista. Ne täytyy ottaa omassa toiminnassa huomioon, ja niitä pitää pyrkiä minimoimaan, Kuusniemi-Laine sanoo.

Suomessa voi olla helppoa sulkea silmät ja ajatella, että täällä meillä on kaikki mallikkaasti

vaikkapa ihmisoikeuksien toteutumisen suhteen.
– Suomessakin on viime aikoina paljastunut ongelmia.

URA EU-OIKEUDELLISTEN KYSYMYSTEN PARISSA

Kuusniemi-Laine on tehnyt uransa EU-juridiikan parissa. Nykyisin hän toimii erityisesti kestävyyss- ja vastuulliskysymysten parissa.

Hänellä oli ratkaiseva rooli myös Castren & Snellmannin taannoisessa lahjoituksessa: asianajotoimisto teki vuonna 2023 Helsingin yliopistolle merkittävän lahjoituksen kestävyysoikeuden professuurin perustamista varten.

– Yritykset joutuvat koko ajan enemmän ja enemmän kantamaan vastuuta toimintansa kielteisistä vaikutuksista, olipa kyse ympäristö-, ilmasto- tai ihmisoikeusvaikutuksista. Käytännön työssä olemme huomanneet, että juristien sääntelyyn liittyvälle osaamiselle on huutava tarve.

Osaamisen turvaamiseksi tarvitaan koulutusta. Kestävyysoikeus on suhteellisen uusi ala moneen muuhun oikeudenalaan verrattuna. Se ratkoo markkinoiden tai ihmisten toiminnan tuottamia ekologisia ongelmia tai ihmisoikeusrikkomuksia – eli hallinnoi samaa alaa, johon

yrittävyyttä ja vastuuta. Yritysvastuudirektiivi sanelee omat sääntönsä yrityksille.

– Ideaalimaailmassa yliopistojen budjettirahoitus turvaisi ajantasaisen opetuksen. Mutta kehitys tällä alueella on ollut niin nopeaa, että perinteiset rahoitusrakenteet eivät ole pysyneet ajan tasalla, ja siksi tarvitaan lisäksi meitä yksityisiä rahoittajia.

Mikä on juristien rooli kestävyysmurroksessa, jota yhteiskunnat käyvät nyt läpi? Kun maailma muuttuu, juristien osaamisen pitää kehittyä sen mukana.

– Joskus on ehkä ajateltu niin, että juristit löytävät ongelmia ja hidastavat erilaisia kehityskulkuja. Itse ajattelen niin, että osaava juristi voi kiihdyttää myönteisiä muutoksia. Tällainen rooli vaatii kuitenkin syvällistä osaamista.

MAAILMA ON MUUTTUNUT ENNENKIN

Kuusniemi-Laine on Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan alumni. Hän valmistui oikeustieteen maisteriksi vuonna 1994 keskele lamaan.

– Sain yliopistosta hyvät eväät. Siihenkin aikaan Suomi eli murroskohtaa, jollaista elämme nytkin kestävyysmurroksen ja sen edellyttämän sääntelyn vuoksi. Silloin murros oli Suomen EU-jäsenyys ja sitä seurannut sääntely.

Kuusniemi-Laineen valmistumisen jälkeisenä vuonna 1995 Suomi liittyi EU:hun. Tuore oikeustieteen maisteri lähti Amsterdamiin suorittamaan jatkotutkinnon EU-oikeudesta.

– Maailma, ja samalla oikeudellisen osaamisen tarpeet, ovat siis muuttuneet myös aiemmin nopeasti, samoin kuin ne muuttuvat nyt.

LÄÄKÄREILLE AIKAA TUTKIMUKSEEN

Lastentautien tutkimussäätiö jatkaa merkittävää tukeaan yliopistoille

Lastentautien tutkimussäätiö rahoittaa lastentautien tutkimusta suomalaisissa yliopistoissa myös seuraavat kolme vuotta. Rahoitusmallissa uusi asia on se, että lääkäri saa rahoituksen turvin kipeästi puuttuvaa aikaa tutkimuksen tekemiseen lääkärintyön ohessa.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA SAMULI JUNTILA

Vastasyntyneiden terveys eli neonatalogia. Harvinaiset rakennepoikkeamat. Lasten MS-tauti. Lisämunuaiskuoren toiminnan häiriöt. Lasten tarvitsessa käsikirurgia ja ortopedia. Esimerkiksi näitä aiheita on tutkittu viimeisen kolmen vuoden ajan suomalaisissa yliopistoissa lastentautien alalla. Lastentautien tutkimussäätiön lahjoittamien rahoitusvarojen ansiosta.

Säätiö on rahoittanut lastentautien tutkimusta uudella tavalla, vuonna 2022 käyttöön otetulla rahoitusmallilla, kertoo Helsingin yliopiston lastentautiopin professori **Kaija-Leena Kolho**. Kuluneen kolmevuotisen kauden, eli vuosien 2022–2024 aikana, Helsingin yliopistossa kaikkiaan 36 post doc -tutkijatohtoria sai säätiön rahoitusta tutkimukselleen.

– Rahoituksella on tarkoitus

turvata laaja-alaisen tutkimustyön tekeminen oman sairaalatyön ohessa. Lastentautien tutkimussäätiön lahjoituksen turvin sitä pääsee meillä tekemään Helsingin yliopiston palkallisen tutkijan pestissä. Tutkimuksen tekemisen ajan ihminen on lääkärinpestistään vapaalla, Kolho kertoo.

Lahjoitusvaroin rahoitettujen pestien pituudet ovat vaihdelleet muutamasta viikosta kuukausiin. Suuri osa rahoituksen saaneista tutkijoista on jatkanut kliinistä lääkärintyötään tutkimuksen teon ohella osa-aikaisena, Kolho kertoo.

– Lastentauteihin lukeutuu monia harvinaisia sairauksia, joiden tutkiminen on aivan ensiarvoisen tärkeää. Osa tutkimusta on myös hoidon laadun seuranta, jotta saamme tietää, teemmekö oikeaan aikaan oikeita asioita

potilaiden auttamiseksi. Tutkimus siis auttaa kohdentamaan hoitoja oikein ja parantamaan hoidon laatua.

Edellisen kolmevuotiskauden jatkoksi Lastentautien tutkimussäätiö on nyt lahjoittanut uuden kolmevuotiskauden. Rahoitusta tulevat vuosina 2025–2027 saamaan edellisen kauden tapaan Helsingin, Itä-Suomen, Tampereen, Turun ja Oulun yliopistot.

– Yliopistojen positiivisen palautteen myötä rahoitusmallia on päätetty jatkaa. Erityisesti kliiniseen lääketieteelliseen tutkimukseen suunnattu julkinen rahoitus on vähentynyt viime vuosina merkittävästi ja lahjoituksella haluamme osaltamme varmistaa huippututkimuksen jatkumisen Suomessa, toteaa Lastentautien tutkimussäätiön hallituksen puheenjohtaja, vuorineuvos **Tor Bergman**.

LAHJOITUKSET VAUHDITTAVAT LÄÄKETIETEELLISTÄ TUTKIMUSTA JA URAKEHITYSTÄ

Lääketieteellisen tiedekunnan Early Career Researcher -rahoitus on edistänyt muun muassa maksasairauksien ja ilmastonmuutoksen vaikutusten tutkimusta sekä tarjonnut tutkijoille arvokasta tukea uran alkuvaiheessa. Rahoitusmuotoon käytettiin yliopiston saamia lahjoitusvaroja.

TEKSTI PIA PURRA

Seitsemän nuorta tutkijaa sai vuonna 2023 lääketieteellisen tiedekunnan Early Career Researcher -tutkimusrahoituksen. Yliopiston saamia lahjoitusvaroja hyödynnettiin tässä tutkimuodossa. Kunkin tutkija sai 160 000 euroa kahden ja puolen vuoden ajaksi itsenäisen tutkijanuran edistämiseen.

Vaikka tutkimusrahoituksen saamisesta on kulunut vasta vähän yli vuosi, paljon on jo saatu aikaan. Kaksi rahoituksen saanutta tutkijaa kertoo, mikä merkitys ECR-rahoituksella on ollut.

Dosentti **Panu Luukkonen** johtaa tutkimusryhmää, joka tutkii metabolista rasvamaksatauti. Tauti on hyvin yleinen, sillä se on noin joka kolmannella suomalaisella. Yliopistotutkija ja virologi **Essi Korhonen** opettaa ja tutkii sekä Suomessa että

Keniassa. Hän tutkii hyttysten ja punkkien levittämiä taudinaiheuttajia, viruksia, ja sitä miten ilmastonmuutos vaikuttaa näiden virusten levinneisyyteen ja ilmastonmuutoksen vaikutusta tautien esiintyvyyteen.

Kumpikin tutkija kuvailee saamaansa ECR-rahoitusta erittäin merkitykselliseksi. Rahoitus on antanut vauhtia tutkimukselle, sitouttanut tutkijat kotiyliopistoon ja vahvistanut tutkijan itsetuntoa.

– ECR-rahoituksen myötä saimme turbovaihteen päälle. Olemme pystyneet käyttämään menetelmiä, joihin ei ilman rahoitusta olisi ollut mahdollisuutta. Rahoitus näkyy jo nyt tutkimustuloksina ja julkaisuina. Tästä syntyy myönteinen lumipalloeefkti, sillä tulokset lisäävät menestysmahdollisuuksia tulevaisuuden rahoitushaussa. Olen

rahoituksesta erittäin kiitollinen, Panu Luukkonen sanoo.

Essi Korhonen korostaa vastaavanlaisia myönteisiä vaikutuksia. Hänen tutkimusryhmänsä koko on kasvanut vuoden aikana yhdestä väitöskirjatutkijasta viiteen. Ryhmällä on myös ollut ennätysvuosi julkaisujen määrässä. Hän korostaa näiden vaikutusten lisäksi rahoitusmuodon henkistä merkitystä.

– Tällaisella oman yliopiston rahoitusinstrumentilla on todella suuri merkitys nuorten tutkijoiden sitouttamisen kannalta. On iso asia, että oma yliopisto uskoo tutkimukseesi. Rahoitus tuo turvaa, ja olen voinut keskittyä tutkimukseen ja tutkimusryhmäni kehittämiseen. ECR-rahoitus on ollut ratkaiseva askel oman tutkimukseni kannalta, hän sanoo.

LAHJOITUKSEN TURVIN ARKISTO- MATKOILLE

Nykyisessä treenibuumissa on monia yhtymäkohtia liikuntainnostukseen 1800-luvun lopun Englannissa, sanoo historian väitöskirjatutkija Lotta Vuorio Helsingin yliopistosta.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA VEIKKO SOMERPURJO

Elämme parhaillaan liikuntabuumia: urheilullinen elämäntapa on kestoaihe sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa. Ilmiö ei kuitenkaan ole millään tavoin uusi, huomauttaa historian väitöskirjatutkija **Lotta Vuorio** Helsingin yliopistosta. Eräänlaista treenibuumia elettiin nimittäin myös esimerkiksi 1800-luvun lopun Englannissa – ja monina muina aikoina kauan ennen sitäkin.

– 1800-luvulla isoja ilmiöitä olivat pyöräily ja voimistelu. Pyöräily etenkin sen takia, että pyörä oli hiljattain keksitty, Vuorio sanoo.

Hän tutkii väitöskirjassaan fyysistä aktiivisuutta ja liikuntakulttuuria 1800-luvun Englannissa kulttuurihistorian näkökulmasta.

Tänä päivänä puhutaan liikkumattomuuskriisistä: lapset tai aikuiset eivät liiku tarpeeksi.

– Uskon, ettei tilanne suuren osan kohdalla riipu tiedosta. Ihmiset varmasti tietävät, että on terveellistä liikkua. Tutkimukseni avaa hyvin sitä, että myöskään historiassa pääasiallinen syy esimerkiksi pyöräillä ei ollut terveyden vaaliminen.

Ihmiset pyöräilivät, koska se oli heistä hauskaa – ja siten pääsi kätevästi siirtymään paikasta toiseen.

– Nykypäivänäkin erilaisten motiivien etsiminen liikunnalle on ehkä parempi lähestymistapa liikkumattomuuskriisin ratkaisemiseen kuin saarnaaminen terveysasioista.

STIPENDIEN MERKITYS OLI RATKAISEVA

Monet ilmiöt seuraavat ihmiskuntaa vuosisadoista toiseen. Asian oivaltamalla voi ymmärtää Vuorion mukaan paremmin myös sen, kuinka vaativia monet muutokset ovat – vaikkapa siis ihmisten saaminen liikkeelle.

Alun perin Vuorio kiinnostui historian opiskelusta juuri tästä syystä.

– Historia avaa ikään kuin näkymän siihen, miten tähän päivään on päästy. Historiallinen tieto on toki itseisarvollista, mutta se myös auttaa ymmärtämään nykypäivää.

Väitöstutkimustaan varten Vuorio on saanut Helsingin yliopiston Kristiina-rahastosta kaksi stipendiä. Niiden merkitys tutkimukselle on ollut suorastaan ratkaiseva, Vuorio sanoo.

– Niiden turvin olen päässyt matkustamaan Englantiin ja tutustumaan esimerkiksi arkistoihin, joiden aineistot avaavat hyvin minua kiinnostavaa yksilön näkökulmaa liikkumiseen.

Vuorio on reissuillaan paitsi tutustunut arkistoihin myös vierailut paikoissa, joissa aikalaiset liikuntaa harjoittivat. 1800-luvun valtavat kuntosalit tekivät häneen suuren vaikutuksen.

TOIMISTOTYÖNTEKIJÄT TEHDASTYÖLÄISINÄ

1800-luvun ja nykypäivän keskustelua liikkumisesta yhdistää Vuorion mukaan myöskin huoli passivoivista työtapoista.

1800-luvulla yhteiskuntia ja ihmisten arkea muuttivat ratkaisevasti teollistuminen ja tehdastyö. Niiden myötä ihmiset alkoivat viettää aikaa paikoillaan paljon enemmän kuin aikaisemmin.

– Silloin vallitsi suuri huoli liikkumattomuudesta ja muun muassa ryhdistä. Sen ajan tehdastyöläiset ovatkin kuin meidän aikamme toimistotyöläisiä, joille suositellaan työn tauottamista liikkumisella.

Ajatus siitä, että ihmisen pitää pysyä terveenä ja tuottavana yhteiskunnalle, sisältää Vuorion havainnon mukaan kaikuja *arjen nationalismista*:

– Tässä ajassa meille painotetaan, että kun yksilö voi hyvin, hän ei tule niin kalliiksi yhteiskunnalle. Kunnon kansalainen pitää siis huolta itsestään.

Lotta Vuorion historiasta kertovaan Menneisyyden Jäljillä -podcastiin voit tutustua täällä: lottavuorio.com/menneisyyden-jaljilla-podcast/
Vuorio valittiin myös Helsingin yliopiston koostamalle 30 alle 30 nuorten vaikuttajien listalle: helsinki.fi/30alle30

”SUOMEN OIKEUTTA EI TUTKITA MUUALLA KUIN SUOMESSA”

Yhteiskuntaa pyörittävät velka-, vahingonkorvaus- ja muut vastuusuhteet. Niitä tutkii juridiikan ala nimeltä velvoiteoikeus, jossa tutkitaan myös esimerkiksi vakuutuksia. Helsingin yliopiston Olli Norros on Suomen ainoa vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden professori.

TEKSTI RAISA MATTILA KUVA VEIKKO SOMERPURO

Melkein jokaisella kansalaisella on jokin vakuutus, kuten kotivakuutus tai matkavakuutus.

Vakuutukset tuovat turvaa yksilöille ja yhteisöille, eikä moderni yhteiskunta pyörisikään ilman niitä, sanoo vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden professori **Olli Norros** Helsingin yliopistosta.

Erilaiset riskit kasvaisivat ilman vakuutuksia hallitse-mattomiksi. Myös Suomen laki velvoittaa vaikkapa työnantajan ottamaan työntekijälle tapaturma- ja ammattitautivakuutuksen. Toisaalta vakuutukset ovat vakuutusyhtiöiden tuotteita, joiden myyminen yksilöille ja yhteisöille on niiden liiketoimintaa.

– Vakuutustuote on abstrakti tuote. Ostajan pitää tarkkaan ymmärtää, mitä hän on hankkimassa, Norros sanoo.

Vakuutus-oikeus on oikeudenala, joka tutkii ja tulkitsee juridisesti esimerkiksi vakuutussopimusten solmimista ja molempien osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.

– Korvaushakemuksen

jälkeen vakuutusyhtiö ilmoittaa korvauspäätöksessään, mitä korvataan ja mitä ei. Olen tarkastellut korvauspäätöksiä eri näkökulmista kokonaisen kirjan verran. Käytännön riidoissa nousee nimittäin usein esiin vakuutusehtojen tulkinta: miten niitä pitää tulkita esimerkiksi tilanteessa, jossa jotakin vahinkoa ei korvata.

Vahingonkorvausoikeus taas tutkii vahingon kärsijän ja aiheuttajan rooleja – heidän oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan. Vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden tutkimus ja opetus on keskittynyt Helsingin yliopistoon ja tarkemmin Norrokselle. Hän on ainoa vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden professori Suomessa.

– Tällaiset professuurit ovat tärkeitä perustutkimuksen kannalta ja myös siksi, että Suomen oikeutta ei tutkita missään muualla kuin Suomessa. Tätä jonkin toisen alan ihmisen voi olla vaikeata hahmottaa.

Norroksen professuuri on lahjoitusprofessuuri, joka Helsingin yliopistossa on ollut

olemassa määräaikaisena vuosikymmeniä. 2010-luvun alussa professuuri vakinaistettiin niin ikään lahjoitusvaroin. Norros valittiin virkaan vakinaiseksi professoriksi vuonna 2020.

VELVOITEOIKEUS ON VANHAA PERUA

Vakuutus- ja vahingonkorvausoikeus kuuluvat laajemman oikeudenalan, velvoiteoikeuden, piiriin.

Norroksen tausta on alun perin velvoiteoikeudessa.

– Lisäksi olen sitten erikoistunut näihin kahteen tarkkarajaisempaan alaan.

Velvoiteoikeuden tutkimusta hän on tehnyt tarkastele-malla, mitä laki sanoo erilaisista velkasuhteista ja niihin rinnastuvista velvoittavista sopimuksista. Tällaiset velvoitteet ovat taloudellisen toiminnan ydintä. Toisin sanoen yhteiskuntia pyörittävät erilaiset velka- ja sopimussuhteet. Siksi velvoiteoikeuden tutkimus on yhteiskunnallisesti vaikuttavaa tutkimusta.

”

Vakuutukset tuovat turvaa yksilöille ja yhteisöille.

Velkaan rinnastuu vaikkapa sopimukseen perustuva velvollisuus toteuttaa jokin projekti tai kauppa.

– Velvoiteoikeudessa on alana hauskoja piirteitä. Se on esimerkiksi oikeudenala, joka on hyvin vanha ja perustuu roomalaisen oikeuden oppeihin. Niitä on vuosituhansien ajan sitten päivitetty.

Toisaalta tutkimuksessa voidaan hyvin käyttää historiallisiäkin lähteitä, mikäli asia ei ole välissä muuttunut lainsäädännössä. Lisäksi velvoiteoikeus perustuu pitkälti joko yleisluontoisiin lainkirjauksiin – tai kokonaan lakiin kirjaamattomaan oikeuteen eli käytännön oikeudessa syntyneisiin, ennakkotapauksiin nojaviin periaatteisiin ilman, että näitä periaatteita lukee suoraan laissa.

– Tilanne on oikeustieteen tutkijan kannalta hirveän mielenkiintoinen.

TESTAMENTTI VAIKUTTA LAAJASTI TULEVAISUUDESSA

Alumnimme Maija-Liisa Lehtonen on tehnyt testamentin Helsingin yliopiston hyväksi. Testamentin tarkoittamat varat siirtyvät aikanaan Kaupunginkirurgi Fredrik Pihlflycktin rahastoon, jonka Lehtonen on perustanut Helsingin yliopiston rahastojen yhteyteen. Lehtosen perustama rahasto on avoin rahasto geneettisesti periytyvien syöpien ja erityisesti Lynchin syndrooman tutkimukseen.

TEKSTI PIRITA PARHANKANGAS JA TERHI KUUSISTO KUVAT TERHI KUUSISTO

– Yleishyödyllisellä testamenttivalinnallani toivon voivani vaikuttaa laajaan joukkoon ihmisiä, jotka tulevaisuudessa hyötyvät tästä panostuksesta, kertoo **Maija-Liisa Lehtonen**.

– Seurasin vuosikymmenten ajan mahdollisia edunsaajatahoja,

mutta yksi toisensa jälkeen karsiutui pois omasta näkökulmastani katsoen. Helsingin yliopiston koen vastuullisena lahjoitusvarojen käyttäjänä, myös hallintokulut huomioiden. Lisäksi maan ykkösyliopiston tutkimuksen laadulle voi odottaa tiettyä takuuta.

– Rahaston nimen valitsin kunnianosoituksena **Fredrik Pihlflycktille**, joka edisti yhteiskunnallista terveydenhuoltoa jo 200 vuotta sitten. Halusin nostaa esiin tämän sukumme ensimmäisen suunnannäyttäjän ja lisätä hänen tunnettuuttaan.

– Koko rahaston perustamisprosessin ajan olen saanut asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua Helsingin yliopistolta. Lisäksi olen saanut ainutlaatuisen tilaisuuden perehtyä yliopiston toimintaan entistä monipuolisemmin, toteaa Lehtonen.

Helsingin yliopiston opiskelijat kirjoittivat 22 rahastojen pienoiselämäkertaa kirjoittamisen kurssillaan syksyllä 2024. Tässä tiivistelmä yhdestä mielenkiintoisesta pienoiselämäkerrasta. Lue lisää tarinoita: helsinki.fi/vuosikirjat

Fredrik Pihlflycktin (1797–1869) elämä on esimerkki säätykierrosta 1800-luvun Suomessa. Hän oli sukunsa tiettävästi ensimmäinen, joka lähti opin tielle ja joka sitä kautta oman lahjakkuutensa ja sitkeytensä avulla nousi pienen paikakunnan suutarinpojasta Helsingin kaupunginkirurgiksi.

Lukkarin opinnot suoritettuaan Fredrik Pihlflyckt muutti Helsinkiin, jossa hän vuodesta 1817 alkaen työskenteli Helsingin valtionsairaalaissa. Hän sai opetusta lääketieteessä sekä kirurgiassa, mikä valmisti häntä kirurgintutkintoon vaadittaviin opinnäytteisiin. Kaupunginkirurgin viran vapautuessa vuonna 1825 valittiin Pihlflyckt virkaan. Luonteeltaan Pihlflyckt oli hyvin yritteliäs ja toimelias.

Fredrik Pihlflyckt oli pätevä ja suosittu ammatissaan ja toimi kaupunginkirurgina 40 vuotta ennen kuin erosi virastaan 71-vuotiaana. Hän kuoli äkillisesti keuhkotulehdukseen 72-vuotiaana. Hän kuoli naimattomana ja lapsettomana, joten merkittävä perintö jaettiin muiden elossa olevien sukulaisten kesken. Pihlflyckt ei ollut ainoastaan merkittävä henkilö 1800-luvun Helsingissä, vaan hän myös toimi esikuvana myöhemmille suvun jäsenille painottaen etenkin koulutuksen merkitystä.

LAHJOITUKSET TUKEVAT TEKÖÄLY-TUTKIMUSTA

Lahjoitusten ansiosta Helsingin yliopisto edistää tekoälymenetelmien tutkimusta ja tarjoaa tutkijoille uramahdollisuuksia.

TEKSTI HELSINGIN YLIOPISTO KUVAT MAARIT KYTÖHARJU

Peter Sarlin teki mittavan lahjoituksen Suomen tekoälytutkimuksen vahvistamiseksi, jonka turvin tuetaan 13:a uutta professuuria suomalaisiin yliopistoihin. Lahjoitus tukee myös tekoälytutkimukseen keskittyvän ELLIS-instituutin toimintaa, jossa Helsingin yliopisto on mukana. Helsingin yliopistossa Sarlinin lahjoitus kohdennetaan osaksi uuden tekoälyprofessuurin perustamista.

– Tekoäly on keskeinen kilpailukyyn ja kasvun moottori, ja Suomen menestys rakentuu maailmanluokan osaamisen ja osaajien varaan. Onnistumisen edellytyksenä on, että vahvistamme tekoälykyvykkyyksiämme tutkimuksen, koulutuksen ja teollisten sovellusten alueilla. Lahjoitukseni tarkoituksena on luoda ja vahvistaa houkuttelevaa ympäristöä maailmanluokan tekoälyosaamiselle ja -läpimurroille useilla aloilla. Yhdessä voimme vauhdittaa Suomen ja Euroopan kilpailukykyä globaalilla tekoälykentällä, toteaa Peter Sarlin.

MYÖS PERUSTUTKIMUS HYÖTYY LAHJOITUKSISTA

Nokian tuoreen lahjoituksen turvin datatieteen professori **Antti Honkelan** tutkimusryhmä kehittää tapoja tuottaa anonymiä synteettistä dataa suurten kielimallien avulla. Tekoälyn tuottamaa synteettistä

Laura Ruotsalainen

eli keinotekoisia dataa voidaan käyttää tietyissä sovelluksissa, kuten ohjelmistokehityksessä tai opetuksessa, aitojen henkilötietojen tilalla, kunhan varmistetaan anonymiteetti eli se, että aidot tiedot eivät paljastu.

– Esimerkiksi chat-tekoälyjen pohjalla olevat kielimallit ovat pohjimmiltaan tekstigeneraattoreita, jotka tuottavat uskottavaa jatkoa annetulle tekstille. Tämän vuoksi niitä voidaan käyttää helposti synteettisen tekstin generoimiseen, Honkela kertoo.

Honkelan tutkimuksen tarkoitus on parantaa anonyymien synteettisen datan laatua. Tutkimuksen mahdollisia sovelluksia on esimerkiksi terveydenhuollossa. Kielimallin opetusaineistona voitaisiin käyttää vaikkapa mielenterveyspotilaiden keskusteluja ammattilaisten kanssa.

Antti Honkela

KONENÄÖN MENETELMÄT TARKENTUVAT

Nostolaitteita valmistava Konecranes on Helsingin yliopiston pitkäaikainen lahjoituskumppani. Konecranesin tuore lahjoitus edistää konenäön ja koneoppimisen tutkimusta. Helsingin yliopisto on osoittanut varat tietojenkäsittelytieteen professori **Laura Ruotsalaiselle**, jonka tutkimusryhmä kehittää tekoälymenetelmiä kestävä kehityksen edistämiseksi.

Ruotsalaisen tutkimusryhmässä lahjoitus käytetään konenäön uusimpien koneoppimismallien eli diffuusiomallien kehittämiseen. Nämä mallit lisäävät ymmärrystä kameran ja ympäristössä olevien kohteiden liikkeestä. – Tutkimuksemme keskittyy erityisesti konenäön menetelmiin skaalautuvuuden ja kestävyuden näkökulmasta. Laura Ruotsalainen kertoo.

NY SATSNING SKA FÅ FLER ATT VÄLJA FORSKARBANAN VID MEDI

Med bidrag av Medicinska Understödsföreningen Liv och Hälsa och Minervastiftelsen ska medicinska fakulteten främja återväxten av svenskspråkiga forskare vid medicinska fakulteten.

TEXT VERA SCHOULTZ BILD HELENA HILTUNEN

Är det så att allt färre unga svenskspråkiga medicine studenter intresserar sig för forskning? Det är en fråga som dykt upp allt oftare i diskussioner bland äldre forskare vid medicinska fakulteten och vid de finlandssvenska stiftelserna där många forskare är verksamma.

– Forskarnas intryck av läget verkar stämma. Våra preliminära siffror visar att det är dubbelt vanligare att ta doktorsexamen bland finskspråkiga än vad det är bland svenskspråkiga, säger **Camilla Böckelman**, kirurg och klinisk lärare vid medicinska fakulteten.

Böckelman ansvarar för en ny femårig satsning som har som mål är att ta sig an de svenskspråkiga studenternas vikande intresse för en akademisk karriär. På hennes to do-lista finns bland annat att ta fram noggrannare siffror på hur läget ser ut, undersöka orsakerna till det dalande intresset och att vända trenden.

Varför de svenskspråkiga söker sig till forskaryrket i mindre utsträckning än de finskspråkiga kollegerna kan man ännu bara spekulera kring, och det är något som Böckelman kommer att utreda mer under projektets gång.

– En orsak kan vara skillnader i sjukvårdsdistriktens anställningskriterier. I huvudstadsregionen krävs det vid många specialistområden att du har doktorerat för att få en fast anställning, medan det sällan är ett krav på andra ställen i Finland, förklarar Böckelman.

Svenskspråkiga som studerar till läkare för att arbeta utanför huvudstadsregionen upplever kanske därför doktorsutbildningen som onödig.

KLINISKT ARBETE OCH FORSKNING EN GIVANDE KOMBINATION

Böckelman jobbar själv både som kirurg, forskare och lärare. Hon beskriver forskningen

som ett sätt att få utlopp för sin nyfikenhet och som en möjlighet att utveckla den medicinska vetenskapen.

– Det kliniska arbetet präglas ofta av snabba beslut. Inom forskningen finns det mer tid att fördjupa sig i fenomen man stöter på i det kliniska arbetet och utveckla nya lösningar, till exempel nya behandlingsmetoder.

Böckelman berättar att de första åtgärderna för att göra forskarbanan mer attraktiv bland svenskspråkiga redan är i gång. Till exempel erbjuds studenterna kursen "Från idé till avhandling", där man går igenom den akademiska avhandlingsprocessen steg för steg.

– Vid de flesta övriga fakulteter avlägger studenterna en lägre högskoleexamen med en kandidatuppsats på sin väg mot högre examen, men i medicine licentiatexamen ingår det inte en kandidatuppsats, beskriver Böckelman.

Studenterna i medicin har därför inte kommit i kontakt med vetenskapligt skrivande och tänkande i lika tidigt skede som studenterna vid de övriga fakulteterna. Från och med hösten 2025 kommer detta dock att förändras. Då övergår alla medicinstuderande i Finland till en tvåstegsutbildning med skild kandidat- och licentiatexamen.

– Nu ska vi lyfta fram den akademiska biten tydligare. Medicinen i Finland behöver såväl skickliga läkare i det kliniska arbetet som drivna forskare som för det medicinska vetenskapsområdet framåt.

Satsningen möjliggörs med ett bidrag om 600 000 euro av Medicinska Understödsföreningen Liv och Hälsa rf och Minervastiftelsen.

”

Medicinen i Finland behöver såväl skickliga läkare i det kliniska arbetet som drivna forskare som för det medicinska vetenskapsområdet framåt.

**”LÖYSIN
PARATIISINI
SUOMESTA – JA
HALUAN ANTAA
JOTAIN TAKAISIN”**

TEKSTI PAULIINA SAVOLA KUVAT HELENA HILTUNEN

Carol Brimley Norris saapui Suomeen ensimmäisen kerran vuonna 1978. Hän opetti englantia lähes neljän vuosikymmenen ajan Helsingin yliopiston kielikeskuksessa ja kielipalveluissa. Nyt hänen pitkäaikainen suhteensa yliopistoon jatkuu lahjoituksen muodossa. Lahjoituksella tuetaan uutta viisivuotista osa-aikaista kliinisen datatieteen professuuria.

Carol Norris syntyi Yhdysvalloissa merimiehen ja taiteellisen äidin ainoaksi lapseksi. Hänen perheensä historiassa lääketieteellä on ollut erityinen merkitys. Norrisin isoisä aloitti aikoinaan lääkäriopinnot, mutta liittyi Abraham Lincolnin orjuutta vastustavan puheen innoittamana sotaväkeä, taisteli ja haavoittui Yhdysvaltain sisällissodassa. Opinnot jäivät kesken.

Isoisänsä tarinan inspiroimana Norris suunnitteli uraa sairaanhoitajana. Vanhemmat kannustivat häntä tavoittelemaan lääkärin ammattia ja Norris suoritti nelivuotiset, lääketieteen opintoja pohjustavat biologian ja kemian opinnot Duken yliopistossa. Rahat eivät kuitenkaan riittäneet lääkärin opintoihin asti, mikä osoittautui Norrisin mukaan lopulta onnenpotkuksi. – Ensimmäisen potilaan menettäminen olisi musertanut minut.

Lääketieteen ohella Norris sai verenperintönä myös intohimon kirjoittamiseen. Kun lääketieteen opinnot kariutuivat, hänen silloinen aviomiehensä ehdotti, että hän voisi hyödyntää kirjoittamisen taitojaan opettamalla alaa yliopistossa. Norris opiskelikin maisterin tutkinnon Tennesseeen yliopistossa ja tohtorin tutkinnon Marylandin yliopistossa. Hänen väitöskirjansa, *The Image of the Physician in Literature*, käsitteli lääkäreiden kuvauksia kaunokirjallisuudessa.

PARATIISI LÖYTYI SUOMESTA

Vuonna 1978 Norris matkusti kasvitieteilijäpuolisonsa mukana Suomeen tutustumaan maan arvostettuihin kasvinäyteläköelmiin. Suomesta hän ei tiennyt juuri mitään. Helsinkiin saavuttaessa Norris näki Suomenlinnan lipun liehuvan aamunkoitteessa ja rakastui uuteen maahan. Suomen matkoilla hän juoksi muun muassa Helsinki City Marathonin vuonna 1983.

Neljännän Suomen matkansa aikana vuonna 1985 Helsingin yliopisto pyysi Norrisia opettamaan jatko-opiskelijoille englantia. Siitä alkoi lähes neljä vuosikymmentä kestänyt opetusura, joka jatkui keskeytyksettä aina kevääseen 2023 asti. – Olisin tylsistynyt kuoliaaksi, jos olisin jättänyt yhdenkin lukukauden väliin! Norris nauraa.

Kun puoliso päätti palata Yhdysvaltoihin, Norris jäi Suomeen. – Halusin alun perin opiskella lääketiedettä. Suomessa sain perehtyä lääketieteellisiin käsikirjoituksiin ja auttaa tieteellisten esitysten valmistelussa. Nautin myös keskusteluista lääkäreiden kanssa – heidän joukossaan oli maan terävimpiä ihmisiä. Minulla ei ollut sisaruksia tai lapsia, joten sain mahdollisuuden pitää kiinni tästä paratiisistani. Myöhemmin Suomesta löytyi myös uusi rakkaus.

OPETTAJASTA TUTKIMUKSEN TUKIJAKSI

Norrisin lahjoitus Helsingin yliopistolle heijastaa hänen sitoutumistaan koulutukseen ja tieteelliseen kehitykseen. – Kun kävi selväksi, etten välttämättä eläisi satavuotiaaksi, päätin käyttää lähes unohtamani rahaston johonkin merkitykselliseen, hän kertoo.

Lahjoituksen yksityiskohtia hiottiin yhteistyössä professori Risto Renkosen kanssa. – Hän teki valtavasti töitä projektin räätälöimiseksi, Norris kiittää.

Norrisin lahjoituksella rahoitetaan viisivuotista, osa-aikaista kliinisen datatieteen professuuria. Työn tavoitteena on syventää ymmärrystä monisairauksista, kuten diabeteksesta, syövästä ja sydänsairauksista, tunnistaa korkean riskin potilasryhmiä ja löytää sairauksien välisiä yhteyksiä. Näin Norrisin vuosikymmenten yhteys Helsingin yliopistoon saa jatkoa, tällä kertaa tutkimuksen tukijana.

SIJOITETTujen VAROJEN TUOTTO MAHDOLLISTAA TULEVAISUUDEN LÄPIMURTOJA

Helsingin yliopiston uusi Interdisciplinary Research Openings (IRO) -siemenrahoitusinstrumentti avaa ovia monitieteellisille tutkimushankkeille. Hankkeet mahdollistuivat Helsingin yliopiston sijoitettujen varojen tuoton avulla. Nämä varat perustuvat merkittävin osin lahjoituksiin.

TEKSTI HELSINGIN YLIOPISTO KUVA UNSPLASH

Helsingin yliopiston hallitus päätti kohdentaa sijoitusvarojen tuottoa tieteidenvälisiin tutkimusavauksiin syksyllä 2024. Ohjelman tavoitteena on tukea korkean riskin mutta suurten mahdollisuuksien tutkimusideoita, jotka syntyvät eri tieteenalojen ja yliopiston yksiköiden välisessä yhteistyössä. Hallitus katsoi, että juuri tällaiset rohkeat ja monitieteiset kokeilut ovat avainasemassa tulevaisuuden läpimurtojen saavuttamisessa.

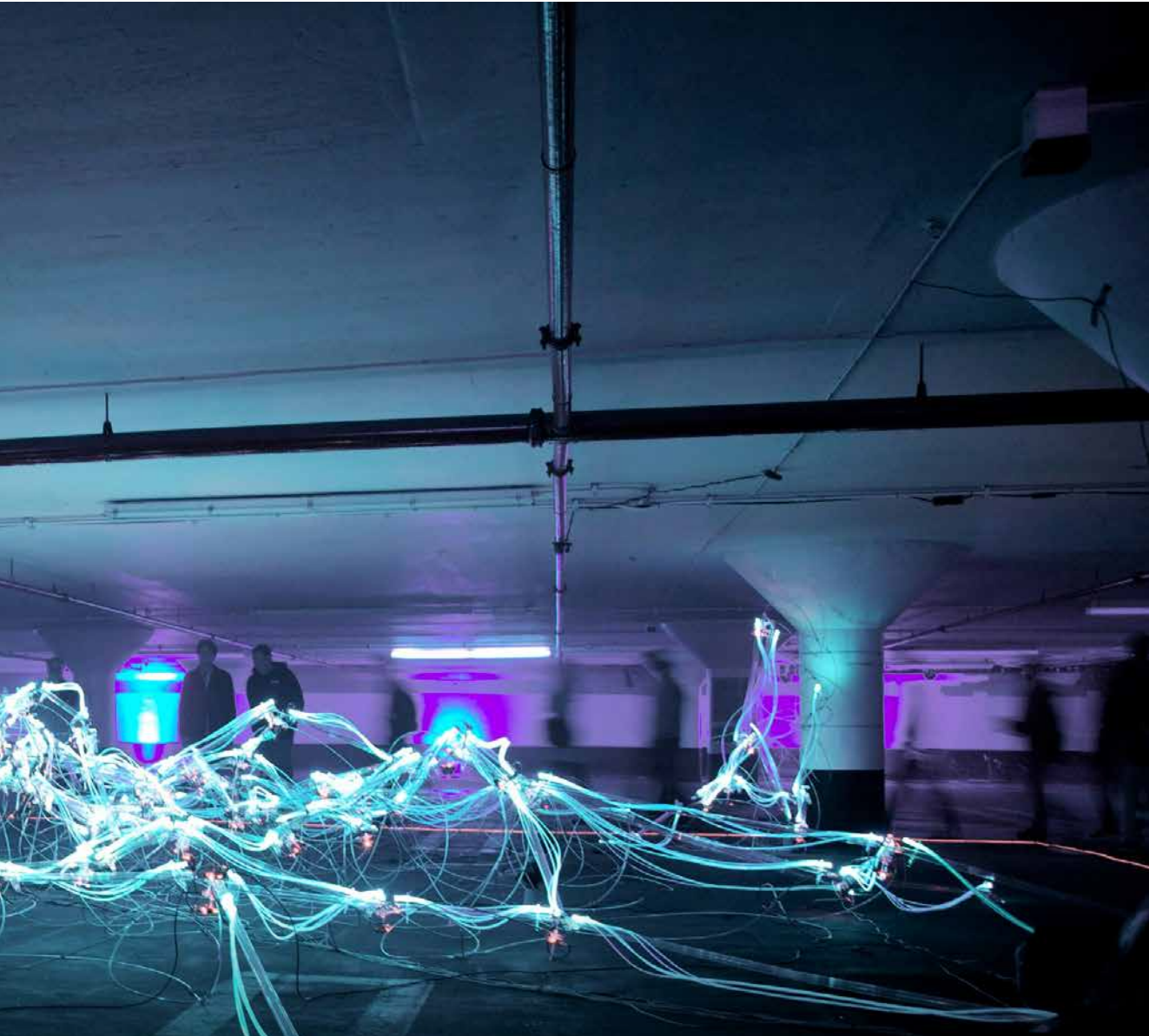
Ensimmäisellä hakukierroksella rahoitettiin kolme aloitetta, joista kukin saa 1 050 000 euroa

kolmen vuoden ajaksi. Seuraava hakukierros järjestetään vuonna 2025. Rahoitetut hankkeet edustavat monipuolisesti eri tieteenaloja ja keskittyvät merkittäviin globaaleihin kysymyksiin.

PANDORA-hanke tarkastelee arktisen alueen nopeaa lämpenemistä ja sen vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön. Bio- ja ympäristötieteellisen tiedekunnan koordinoimassa hankkeessa tutkitaan, kuinka ikiroidan sulaminen vapauttaa mikro-organismeja, viruksia ja haitallisia ympäristöyhdisteitä, kuten metyylilohopeaa ja

haihtuvia orgaanisia yhdisteitä. Hankkeen tavoitteena on yhdistää tutkimustietoa ja paikallisyhteisöjen, erityisesti alkuperäiskansojen, näkemyksiä kestävien ratkaisujen löytämiseksi.

Toinen rahoitettu hanke, Intelligence³, tarkastelee älykkyyttä monitieteisesti yhdistäen humanistis-yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen, neurotieteen ja tekoälyn näkökulmia. Hanke kysyy muun muassa, miten ihmisen kognitiiviset ja hermostolliset prosessit muovaavat kieliä ja kulttuuria sekä millainen rooli tietoisuudella on älykkyydessä.

Lisäksi hanke tarkastelee, voidaanko luonnolliselle ja kone-älylle löytää yhteinen määritelmä riippumatta niiden toteutusalueesta ja käyttötarkoituksesta.

Kolmas hanke, DoMAP (Dosage Makes a Poison), yhdistää molekyyli lääketieteen, ilmakehätieteet, laskennallisen biofysiikan, tekoälyn ja väestön terveystutkimuksen asiantuntemuksen selvittääkseen, miten elimistön kudoksissa syntyvät kaasumaiset yhdisteet vaikuttavat yhdessä teollisuuden kaasupäästöjen kanssa sairausriskeihin ja kansanterveyteen.

DoMAPin tavoitteena on kehittää uutta tietoa kaasusignaalmolekyylien biologiasta ja niiden roolista hermoston rappeumasairauksien synnyssä. Tuloksilla on merkitystä varhaisen diagnostiikan työkalujen ja hoitojen kehittämiseksi sekä tiedon lisäämiselle ympäristötekijöiden vaikutuksesta hermoston terveyteen.

– Ehdotusten korkea laatu ja monipuolisuus osoittavat, että tämä rahoitusinstrumentti on todella tarpeellinen. Meillä on valtavat mahdollisuudet yliopistona tavoitella uusia avauksia

tieteiden välisen yhteistyön avulla, toteaa vararehtori **Anne Portaankorva**.

IRO-ohjelma tukee tieteiden välisen yhteistyön kehittämistä ja uusien tutkimusmuotojen syntymistä. Sen avulla voidaan rakentaa siltoja eri tieteenalojen välille sekä luoda pohjaa jatkossa ulkopuolisen rahoituksen hake- miselle.

TULE MUKAAN

Tee lahjoitus maailman parhaaksi tänään ja tule tekemään yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa.

Jokainen lahjoitus on tärkeä tuki tutkijoille ja opiskelijoille. Yliopisto sijoittaa lahjoitusvarojen kokonaisuutta turvallisesti ja takaa lahjoitusvarojen mahdollisuuden tukea tiedettä ja opiskelua vuosikymmenten ajan.

TERVETULOA KIRAHVIKLUBIIN

Kirahviklubi on kanslerin isännöimä lahjoittajayhteisö, jossa lahjoittajat, tutkijat ja opiskelijat kohtaavat. Kirahviklubin ajankohtaiset keskustelutilaisuudet ja tiedevierailut kertovat tieteestä syntyvistä innovaatioista ja tuoreimmista tutkimustuloksista. Samalla lahjoittajat voivat seurata lahjoitusvarojen käyttöä ja niiden merkitystä tutkimuksen ja opintojen tukena.

Kirahviklubi on saanut nimensä Kirahvi-korttelista, jossa yliopiston päärakennus sijaitsee.

+800

**LAHJOITTAJAA KUTSUTTU
MUKAAN KIRAHVIKLUBIIN
VUODESTA 2010 ALKAEN.**

LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/KIRAHVIKLUBI](https://helsinki.fi/kirahviklubi)

HELSINGIN YLIOPISTOLLA ON POLIISIHALLITUKSEN 18.06.2020 MYÖNTÄMÄ RAHANKERÄYSLUPA RA/2020/737, JOKA ON VOIMASSA KOKO SUOMESSA AHVENANMAATA LUKUUN OTTAMATTA. KERÄTYYT VARAT KÄYTETÄÄN YLIOPISTOLAIN (558/2009) 2 §:SSÄ TARKOITETTUIHIN TEHTÄVIIN. HELSINGIN YLIOPISTO TOTEUTTAA KERÄYKSEN ITSE.

NÄIN LAHJOITAT

→ TEE LAHJOITUS VERKOSSA:
[HELSINKI.FI/LAHJOITA](https://helsinki.fi/lahjoita)

→ TEE LAHJOITUS
TILISIIRTONA HANKKEELLE

Tee lahjoitus suoraan jonkin hankkeen tueksi tai yliopiston rahastoihin maksamalla lahjoitus yliopiston rahastojen tilille. Helsingin yliopiston rahastot hallinnoi lahjoitusvaroja ja ohjaa ne lahjoittajan tarkoittamaan kohteeseen.

TILINUMERO: NORDEA
IBAN = FI15 1660 3001 0767 70
BIC = NDEAFIHH

SAAJA:
Helsingin yliopiston rahastot

VIESTIKSI:
Rahaston nimi tai lahjoituksen tarkoitus,
lahjoittajan nimi ja yhteystiedot.

TESTAMENTTI TULEVAISUUDEN TIETEEN TUEKSI

Testamenttilahjoitus on mahdollisuus tehdä jälkeenjäävällä omaisuudella jotain todella merkittävää tulevaisuuden tieteen, tulevien sukupolvien ja koko yhteiskunnan hyväksi. Helsingin yliopisto on luotettava ja vakavarainen testamenttivarallisuuden vastaanottaja ja sijoittaja. Yliopisto vastaanottaa vuosittain useita testamentteja eri tieteenaloille ja yliopistolla on useita kymmeniä testamentteihin perustuvia rahastoja aina 1700-luvulta alkaen.

→ LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/TESTAMENTTI](https://helsinki.fi/testamentti)

850 euroa ja sitä suuremmista lahjoituksista pyydämme täyttämään myös lahjakirjan verovähennyskelpoisten lahjoitusten ilmoittamista varten. Lahjakirjan voi tulostaa osoitteesta helsinki.fi/lahjoita.

Yksityishenkilöt ja kuolinpesät voivat vähentää tuloverotuksessaan 850–500 000 euron vuosittaiset lahjoitukset Helsingin yliopistolle ja yliopiston lahjoitusrahastoille. Yhteisöillä on verovähennysoikeus 850–250 000 euron vuosittaisista lahjoituksista.

→ LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/LAHJOITA](https://helsinki.fi/lahjoita)

OTA YHTEYTTÄ

Kerromme mielellämme lisää yhteistyö- ja lahjoitusmahdollisuuksista. Ota yhteyttä ja sovi tapaaminen kanssamme.

LAHJOITTAJASUHTEET, HELSINGIN YLIOPISTO

PL 53, 00014 HELSINGIN YLIOPISTO
LAHJOITTAJASUHTEET@HELSINKI.FI,
PUH. 029 41 21650

TA KONTAKT

Vi berättar gärna mera om vårt partnersamarbete och våra donationsmöjligheter. Ta kontakt så stämmer vi träff.

DONATORRELATIONER, HELSINGFORS UNIVERSITET

PB 53, 00014 HELSINGFORS UNIVERSITET
LAHJOITTAJASUHTEET@HELSINKI.FI,
TEL. 029 41 21650

TOIMITUS YHTEISKUNTASUHTEET, HELSINGIN YLIOPISTO **PÄÄTOIMITTAJA** TERHI KUUSISTO | **HAASTATTELUT** RAISA MATTILA S. 6–12, 14–17, PIA PURRA S. 17, PIRITA PARHANKANGAS JA TERHI KUUSISTO S. 18, VERA SCHOULTZ S. 20–21, PAULIINA SAVOLA S. 22–23, IIRIS VIRTASALO S. 24–25 | **VALOKUVAT** VEIKKO SOMERPURO S. 1, 2, 4–5, 10–11, 14–17, TERHI KUUSISTO S. 2–3, 6–7, 18, 26, VILLE RINNE S. 8–9, MAARIT KYTÖHARJU S. 9, 19, SAMULI JUNTILA S. 12–13, HELENA HILTUNEN S. 20, 22–23 | **ULKOASU JA TAITTO** UNIGRAFIA **PAINO** PUNAMUSTA, HELSINKI 2025

HELSINKI.FI
HELSINKI.FI/LAHJOITA
HELSINKI.FI/VUOSIKIRJA

HELSINGIN YLIOPISTO